

Wat zegt de Bijbel over het ‘zegenen’?

“Zegen mij, ook mij, mijn vader!”

Genesis 27:38

Vraag

Wat is de betekenis van het ‘zegenen’?

Antwoord

We moeten ons afvragen wat de *bijbelse* betekenis is van de woorden 'zegen' en 'zegenen'. Hier volgen enkele gedachten die van belang zijn voor dit onderwerp:

(1) Allereerst wat de *betekenis* van het woord 'zegenen' betreft. De bijbelse zin hiervan is eenvoudig als volgt: goede dingen zeggen of spreken van iemand. In de eerste hoofdstukken van het boek Genesis houdt het ‘zegenen’ verband met het functioneren en het vruchtbaar zijn van mens en dier in Gods goede schepping (Gen. 1:22,28; 5:1-2). God zegende ook Noach en zijn zonen in de nieuwe wereld na de zondvloed en maakte hen vruchtbaar op de aarde (Gen. 9:1). Verder is uiteraard de aartsvader Abram en zijn nageslacht het voorwerp en het kanaal van Gods zegen; in hem zouden zelfs alle geslachten van het aardrijk gezegend worden (Gen. 12:1-3). Deze belofte is in Christus ook aan ons als gelovigen uit de volken in vervulling gegaan.

(2) Het ‘zegenen’ kan zowel van Gods kant naar de mensen toe het geval zijn, maar ook omgekeerd van de mens naar God toe – iets dat misschien onze verbazing wekt. Zie in dit verband Genesis 9:26 en 14:18-20 in de Statenvertaling. Noach zegent Jahweh als de God van Sem. Melchisedek zegent *Abram* namens God de Allerhoogste, maar hij zegent of lofprijst tevens *God Zelf* voor de verkregen verlossing. Hij bemiddelde als priester dus naar twee kanten toe.

Dit *wederkerige* zegenen vinden wij ook in het Nieuwe Testament, en wel in Efeziërs 1:3, waar de gelovigen God ‘zegenen’ (of: ‘lofprijzen’, dus goede dingen van Hem zeggen), aangezien Hij ons *eerst* heeft gezegend, namelijk met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten. Als christenen zijn wij met name gezegend met geestelijke, hemelse en eeuwige zegeningen in Christus en door de kracht van de Heilige Geest, die in ons woont.

(3) Een belangrijk principe in relationeel opzicht is dat het mindere altijd wordt gezegend door het *meerdere* (Hebr. 7:7). Uiteindelijk is God natuurlijk de Bron van alle zegen. Zo konden de aartsvaders hun zonen zegenen (en omgekeerd ook vervloeken, zoals o.a. Noach dat deed met zijn kleinzoon), omdat zij namens God het kanaal van zegen vormden voor hun nageslacht. De vraag hierbij is wel steeds: Ben ik ook *bevoegd* om iemand te zegenen? In onze tijd neigen veel mensen tot ritualisme en zelfs magie (bijv. zegening van lichaamsdelen en woordmagie); het gevaar om in deze dingen te ontsporen is reëel. Mijns inziens moeten wij hiermee voorzichtig zijn en is het welgemeende gebed tot God om zegen voor iemand anders – eventueel in zijn of haar aanwezigheid – reeds voldoende (vgl. Gen. 25:21 SV).

(4) Naar de buitenwereld toe geldt voor ons als christenen verder het principe: ‘*Zegent* wie u vervolgen; *zegent* en vervloekt niet’ (Rom. 12:14). Het ‘zegenen’ staat hier tegenover het uitschelden, of kwalijk behandelen van anderen. Het heeft dus ook te maken met ons eigen goede gedrag ten opzichte van anderen – zelfs al zijn dat onze vijanden.

(5) Het verlangen naar de zegen van God is een legitieme zaak. Genesis 27 is in dit verband een leerzaam hoofdstuk. Wij zien hier hoe Jakob de vaderlijke zegen ontstaf aan Esau, die eerder op onverschillige wijze zijn eerstgeboorterecht had verkwaanseld. Nu de zegen hem ontging, barstte Esau in snikken uit en smeekte hij zijn vader Isaak ook om een zegen. Het is aandoenlijk zijn smeekbede te horen: ‘Zegen mij, ook mij, mijn vader!’ (Gen. 27:38). Zo kunnen ook wij verlangen naar de zegen van God in ons leven en vurig smeken om de verhoring van onze gebeden. Onze *hemelse* Vader wil ons uiteraard graag zegenen, als wij tenminste in Zijn wegen wandelen en onze wensen in overeenstemming zijn met Zijn wijze bedoelingen.

Esau was volgens het Nieuwe Testament een ‘ongoddelijke’, die de zegen met tranen zocht maar geen plaats vond voor berouw (Hebr. 12:16-17). Misschien is beter het voorbeeld van *Jabes* te noemen. Het is bijzonder bemoedigend het gebed van Jabes te lezen. Hij riep de God van Israël aan met de woorden:

‘Wil mij toch overvloedig *zegenen* (...)’ (1 Kron. 4:10). Die rijke en overvloedige zegen viel hem inderdaad ten deel in antwoord op zijn gebed, zoals beschreven staat in hetzelfde vers: ‘En God schonk wat hij had gevraagd’.

Laten wij dus volharden in het gebed om Gods zegen. In het geval van concrete noden is niet zegening maar *voorbede* op zijn plaats (vgl. 3 Joh.:2). Wij vinden in

de brieven van het Nieuwe Testament wel veel voorbeelden van *zegenbeden*, de meeste brieven eindigen ermee. Daarin wordt de lezers meestal een meer algemene zegen toegewenst en toegebeden, omdat zij als gelovigen in verbinding zijn gebracht met de Bron van alle ware zegening: ‘*De genade van de Heer Jezus Christus, en de liefde van God, en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen*’ (2 Kor. 13:13).

Boeken om de Bijbel 2012

